۵۰ آلبومی که موسیقی را متحول کردند

ترجمه : آزاده فرامرزی ها

مایلز دیویس

ماروین گای

پتی اسمیث

گروه کرافت ورک

در یک نظر کلی آلبوم تعریفی است که در قرن بیستم ظهور کرد. نام آلبوم به طور مشخص اولین بار در سال ۱۹۰۹ به کار گرفته شد، زمانی که باله فندق‌شکن چایکوفسکی به صورت چهار دیسک دوطرفه در یک بسته ارائه شد. اولین جدول ده انتخاب اول این پدیده نوظهور موسیقی نیز برای اولین‌بار در تاریخ ۲۸ جولای ۱۹۵۶ در بریتانیا استفاده شد که امسال وارد پنجاهمین سال آغاز به کار خود شده است. در حالی که تک‌آهنگ‌ها تاثیری زودگذر و ناپایدار داشتند، آلبوم‌ها توانستند با شکل پایدارتر خود نوعی میزان سنجش صحیح‌تر و دقیق‌تر را به موسیقی پاپ و راک وارد کنند. با تک‌نگاهی به مجموعه‌های یکدیگر، دوستی‌ها شکل گرفته‌اند، عشق‌ها شکوفا شده و گروه‌ها تاسیس شده‌اند. مجموعه آلبوم‌های یک نفر نگاهی مختصر به شخصیت اوست: مانیفستی نشان‌دهنده عقیده او درباره هر آنچه با آن موافق یا مخالف است. قبل از جای‌گیری لیزر به جای سوزن، آلبوم‌ها ابعاد مختلفی داشتند. بازی بازی‌ای بودند با دو نیمه، سازه‌ای به سوی یک وقفه و این ابعاد مهمتر از تعداد آهنگ‌های سازنده آنها بود. حداقل آلبوم‌های خوب این‌چنین بودند. بعضی هنوز هم هستند، جز اینکه زمانی بیش از ۷۰ دقیقه دارند، خیلی بیشتر از اجدادشان. شیوه زندگی پیرامون آلبوم‌ها شکل می‌گرفت، دوپینگ با آلبوم، عشق‌ورزی با آلبوم. آلبوم مورد علاقه‌ات را با ترس و لرز به کسی قرض می‌دادی، با تاسف آنها را جایگزین می‌کردی. این چیزی است که نسل‌های جوان (و نه‌چندان جوان) از آلبوم به یاد می‌آورند. اما این همه چقدر طول خواهد کشید؟ امروزه به آلبوم‌ها بلکه آهنگ‌های مورد علاقه دانلود می‌شوند. سیستم‌های پخش موسیقی برنامه‌هایی مانند درست کردن لیست آهنگ‌های مورد علاقه، یا پخش تصادفی (Random) دارند و شنوندگان از گذاردن یک ساعت یا بیشتر زمان برای یک هنرمند خسته شده‌اند. آلبوم به شکلی که ما امروزه می‌شناسیم بیشتر از ۵۰ سال دیگر دوام نخواهد داشت، یا حتی ۱۰ سال. اما همچون یک نقاش که آثارش را در قالب گروهی در یک گالری نمایش می‌دهد، آهنگ‌ها نیز همچنان براساس موضوع یا زمانشان در دسته‌هایی طبقه‌بندی شده و همگی به نوعی مانند الگوی اولیه باله فندق‌شکن ارائه خواهند شد. در این صفحات ۵۰ عدد از این مجموعه وجود دارند که با خط سیر نزولی به ترتیب اهمیت دسته‌بندی شده‌اند، آلبوم‌هایی که هر کدام تحولی عظیم در جریان زمان خود به وجود آورده و بدون آنها گروه‌ها یا حتی سبک‌ها پدیدار نمی‌شدند. اینها مجموعه‌ای آهنگ هستند که مهمترین و ماندگارترین تاثیرات را بر موسیقی گذارده‌اند. انتخاب تنها ۵۰ آلبوم کار بسیار دشواری بود. چرا باید NWA باشد و پابلیک انمی نه؟ شاید بدین‌دلیل که تاثیر اولی فراگیرتر بوده است. چرا Fairport Convention انتخاب شده و The Incredible String Band نه؟ زیرا ما مجبور بودیم مستقیم به سمت آلبومی برویم که تغییر اساسی در فولک‌راک بریتانیایی ایجاد کرده است و بالاخره اینکه چرا رولینگ استونز در بین آنها نیست؟ زیرا با وجود باشکوه بودنشان، آنها بیشتر فرم موسیقی از پیش داده شده را برداشته و در مسیر آن حرکت کرده‌اند تا اینکه شکلی اساساً جدید ابداع کنند.

۱- ولوت آندر گراند و نیکو: ولوت آندر گراند و نیکو (۱۹۶۷)

این آلبوم اگرچه در ابتدا فروش اندکی داشت، به تدریج تبدیل به تاثیرگذارترین آلبوم راک تاکنون شد. این اولین آلبوم سبک آرت‌راک دارای فضایی خیال‌انگیز، تخدیری و افسانه‌ای (قطعه «صبح یکشنبه») بوده که با آزمون‌های تجربی شنیداری نو و انعطاف‌ناپذیری درآمیخته و با طرح مشهور اندی وارهول «موز» آراسته شده است. اشعار لوراید دنیای بی‌پروا و هرزه نیویورک زمان وارهول را نمایش می‌دهند، جایی که مواد مخدر و تجربه‌های تازه فردی حرف اول را می‌زند. دنیایی تکان‌دهنده و میخکوب‌کننده. بدون این آلبوم افرادی مانند دیوید بووی، راکسی موزیک، Siouxsie و بسیاری دیگر به وجود نمی‌آمدند.

۲- بیتلز: Sgt Pepper's Lonely Hearts Club Band (۱۹۶۷)

هستند کسانی که آلبوم‌هایی مانند هفت‌تیر (۱۹۶۶) یا آلبوم سپید (۱۹۶۸) را به‌عنوان برترین اثر گروه بیتلز انتخاب کنند. اما این آلبوم قالب کوچک‌تر و اختصاصی‌تری برای موسیقی پاپ به‌عنوان یک شکل هنری ایجاد کرد که تا قبل از آن کالای احمقانه، بی‌اهمیت و ناپایداری برای نوجوان‌ها بود. در زمانی که گروه‌های پاپ به شکلی مصنوعی و قالبی کارهای یکدیگر را کپی می‌کردند، ملودی‌های روان پل مک‌کارتنی که جورج مارتین آن را تولید کرد مجموعه‌ای از اصوات را پدید آورد که نشان می‌داد آزمودن ناآزموده‌ها نه تنها به خلق ایده‌های جدید منجر می‌شود بلکه موفقیت اقتصادی چشمگیر و همیشگی را به دنبال دارد. این آلبوم، موسیقی دهه ۶۰ را تعریف کرده و به سبکی که اصطلاحاً به راک سپید معروف است، اعتبار بخشیده است. بدون این آلبوم، موسیقی پاپ ماهیتی متفاوت پیدا می‌کرد.

۳- کرافت‌ورک: Europe Express - Trans (۱۹۷۷)

در بحبوحه غوغای موسیقی پانک، این آلبوم خلاقانه، متفکرانه، یکدست و ترکیبی تاثیر بسیاری بر هم‌عصرانش گذارد. موسیقی کرافت‌ورک از دل ایده‌ها و تجهیزاتی بیرون می‌آمد که بیشتر مرهون علم و فلسفه بودند تا هنر و سرگرمی. این آلبوم که نوعی سرود پیروزی برای زیبایی جنبش ماشینیسم از یک‌سو و تمدن اروپایی‌تبار از سویی دیگر به شمار می‌آمد، اثری عالی و پر از تحرک بود. روشنفکران آلمانی کرافت‌ورک با به خدمت گرفتن موسیقی سیاهان آمریکا، سبک موسیقی الکترونیک جدید را به اوج خود رساندند.

بدون این آلبوم تکنو و هاوس هرگز به وجود نمی‌آمدند، پت‌شاپ بویز شکل نمی‌گرفت و . . . (این فهرست بی‌انتها است).

۴- NWA: Straight Outta Compton (۱۹۸۹)

NWA همچون پابلیک انمی اما با چشم‌اندازی سیاه‌تر با نگاه صریح و خشن خود به آشکار ساختن واقعیات فرهنگ گانگستری غرب وحشی پرداخت. موسیقی این گروه با گزارش‌های شنیداری نظیر شلیک گلوله، بی‌سیم پلیس و آژیرها همراه بود. آلبوم Compton سرآغاز سبکی از موسیقی است که موفق‌ترین در ۲۰ سال اخیر به شمار می‌رود: گانگستر رپ. سبکی که محصول کاملاً جدیدی به دنیا عرضه کرد و همچنین به طرفداران خود جرات اعتراض به شرایط روز داد که باعث بروز آشوب‌های سال ۱۹۹۲ در لس‌آنجلس شد.

آهنگ‌های این آلبوم سراسر انتقاد و اعتراض نسبت به دستگاه‌های دولتی به خصوص پلیس (FBI) است.

بدون این آلبوم گروه‌هایی مانند امینم و فیفتی سنت به وجود نمی‌آمد.

۵- رابرت جانسون: King of the Delta Blues Singers (۱۹۶۱)

به گفته اریک کلاپتون، رابرت جانسون مهم‌ترین خواننده سبک بلوز تا به امروز است. جانسون فردی به شدت منزوی بود، که زندگی کوتاه و مرگ اسرارآمیزش او را تبدیل به اسطوره کرد. در مورد او گفته شده است که روحش را در ازای قدرت انگشتانش در یکی از جاده‌های می‌سی‌سی‌پی به شیطان فروخت! جانسون تنها ۲۹ آهنگ ضبط کرد، اما این آلبوم به سرعت به سنگ محک بلوز بریتانیایی تبدیل شد.

بدون این آلبوم گروه‌هایی مانند رولینگ استونز، کریم و لدزپلین به وجود نمی‌آمدند.

۶- ماروین گای: What's going on (۱۹۷۱)

مسیر کاری ماروین گای هیچ‌گاه نشانی از آن نداشت که او روزی آلبومی ارائه دهد که درگیر مسائلی مانند حقوق بشر، جنگ ویتنام یا یهودیت باشد. در آلبوم What's going on علاوه بر مضامین، موسیقی و صدای تیز خود او نیز شگفت‌انگیز است. این آلبوم به نوعی سرآغاز حرکت به سوی آگاهی دادن‌های اجتماعی به شمار می‌آید. بدون این آلبوم گروه‌هایی مانند Innervisions (استیوی واندر) یا سوپر فلای (کورتیس میفیلد) به وجود نمی‌آمدند.

۷- پتی اسمیث: اسب‌ها (۱۹۷۵)

چه کسی می‌پنداشت آغازکننده بخشی از پانک‌راک یک دختر باشد؟ او یک شاعر، غیرمتجانس با محیط و اهل نیویورک بود. پتی روح کیت ریچاردز و باب دیلن را در قالب زنانه خود زنده کرد و با آلبومی عجیب، هیجان‌آلود و تب‌زده مشعل پانک نیویورک را روشنایی بخشید. طرح روی جلد این آلبوم، پتی را با چهره‌ای سنگ‌شده و مردانه نشان می‌دهد که به تماشاگر زل‌زده است. این طراحی تاثیر قاطعی بر نوع برخورد صنعت موسیقی با هنرمندان زن گذارد. بدون این آلبوم گروه‌هایی مانند REM، پی‌جی هاروی و ریزر لایت شکل نمی‌گرفتند و ستارگان زن موسیقی پاپ مانند مدونا به وجود نمی‌آمدند.

۸- باب دیلن: Bringing it all back Home (۱۹۶۵)

اولین آلبوم فولک‌راک؟ شاید. به طور قطع اولین نشانه‌های ظهور شاهکاری که بعدها به نام Like a Rolling Stone پدیدار شد. این آلبوم که در سال‌های اوج پاپ‌راک ارائه شد، اشعار وهم‌آلود را با موسیقی راک‌اندرول درآمیخت. در آهنگ افتتاحیه آلبوم، دیلن هم ادای احترامی به چاک‌بری و بیتس کرده و هم به شکل پیش‌دستانه به استفاده از بازی کلمات مانند آنچه در موسیقی رپ می‌شنویم، پرداخته است. بدون این آلبوم راک مدرن (که خود دیلن توسط این آلبوم و آلبوم Highway 61 Revisited اختراع کرد) به وجود نمی‌آمد.

۹- الویس پریسلی: الویس پریسلی (۱۹۵۶)

نخستین آلبوم سلطان پاپ در واقع نخستین مثالی است که چطور با وارد شدن به دنیای شور و شوق مخاطب جوان می‌توان به پول رسید با شیوع بیماری «پریسلی‌پرستی» کمپانی RCA به طور همزمان آلبوم‌ها، تک‌آهنگ‌ها و صفحه‌هایی را منتشر کرد که روی جلد همه آنها چهره پریسلی نقش بسته بود. فروش این آلبوم برای اولین‌بار مرز میلیون دلار را برای کمپانی‌ها ترسیم کرد.

بدون این آلبوم نه King به وجود می‌آمد، نه جنون راک‌اندرول و شاید نه اولین آلبوم بیتلز.

۱۰- بیچ بویز: Pet Sounds (۱۹۶۶)

آلبوم «صدای حیوانات» با جایگزین شدن با آلبوم Sgt Pepper's بیتلز به نظر بسیاری از منتقدان به عنوان برترین آلبوم در تمامی زمان‌ها انتخاب شده است. این آلبوم زمانی که سایر اعضای گروه در تور به سر می‌بردند، توسط برایان ویلسون (یکی از اعضای گروه) در خلوت ساخته شد، بنابراین بیشتر باید یک آلبوم تک‌نفره محسوب شود. زیبایی این آلبوم فقط در نبوغ آهنگسازی و ابداعات نوازندگی خلاصه نمی‌شود، بلکه صدای بی‌نظیر خواننده و اشعار غمگین و باشکوه، به زیبایی آن افزوده است. بدون این آلبوم از کجا می‌توان شروع کرد؟! گروه بیتلز تاثیر این آلبوم را بر آثار خود تصدیق کرده‌اند. باب دیلن نیز صدای ویلسون را بسیار ستوده و آن را اعجاب‌انگیز می‌داند.

۱۱- دیوید بووی: The rise and fall of ziggy stardust and the spiders form mars (۱۹۷۲)

ترکیب انقلابی هاردراک و Glam pop نگاه و احساسی فرازمینی به آلبوم دیوید بووی و همزاد لوندش ziggy داده است. تاثیر این آلبوم فقط در پیدایش مد موهای نارنجی‌رنگ فضانوردان عنکبوت‌مانند نبود، بلکه مهمتر از آن، آموزش خلق کردن مجموعه‌ای از عکس و تصویر بود که بتواند طرفداران را شیفته خود کند. بدون این آلبوم گروه‌های بزرگی مانند سکس پیستونز، پرنیس، دوران دوران، بوی جورج، کیس، بن جووی البته آهنگی مانند Bohemian Rhapsody به وجود نمی‌آمدند.

۱۲- مایلز دیویس: Kind of Blue (۱۹۵۹)

نمونه کمیابی از تحول در موسیقی که تقریباً همه آن را می‌پسندیدند. آلبومی آرام و دوست‌داشتنی که از سبک موسیقی رایج زمان خود (Hard Pop) فاصله بسیاری گرفت. اثرات این آلبوم بر اسلوب موسیقی ایجاد سبکی تازه، مطبوع، دست‌یافتنی و به طرز عجیبی پرمعنی بود. سایرین استفاده‌های بسیاری از این سبک کرده و «مدال جز» براساس دستورالعمل آن به وجود آمد.

بدون این آلبوم صدای خوشایند و آشنای ترومپت در پس‌زمینه میلیون‌ها نمایش رادیویی و مستند تلویزیونی شنیده نمی‌شد.

۱۳- فرانک سیناترا: Songs for swiging lovers (۱۹۵۶)

سال قبل از این آلبوم سیناترا اثری ارائه داد که آن را اولین آلبوم مفهومی پاپ می‌دانند و آلبوم سال ۵۶ در واقع متمم و مکمل آن به شمار می‌آید. مجموعه‌ای از سرودهای شاد درباره عشق. اجراهای زیبا و نشاط‌انگیز آهنگ‌هایی مانند I've got you under my skin از یک سو معرف شخصیت دوست‌داشتنی سیناترا بود و از طرف دیگر آلبوم را به صدر اولین جدول برترین آلبوم‌های انگلستان کشاند. بدون این آلبوم ایده «خواننده به عنوان مترجم آهنگ» شکل نمی‌گرفت.

۱۴- جانی میچل: آبی (۱۹۷۱)

اگرچه آلبوم کارول کینگ در این دوره به عنوان پرفروش‌ترین آلبوم معرفی شد، آلبوم آبی تاثیرات بسیار قوی‌تری بر موسیقی راک اوایل دهه هفتاد گذارد. جانی بسیار صادقانه و صمیمانه احساسات خود را درباره عشق، خیانت و ناامنی‌های احساسی با مخاطب در میان می‌گذاشت. اشعار ساده، لطیف و ماهرانه این آلبوم آن را به عنوان الگویی برای نوعی بازگویی احساسات زنانه قرار داد. بدون این آلبوم افرادی مانند توری آموس و فیونا اپل ظهور نمی‌کردند. این آلبوم تاثیر قابل توجهی نیز بر آثار اولیه الویس کاستلو و پرنیس داشته است.

۱۵- برایان انو: Discreet Music (۱۹۷۵)

گفته می‌شود که برایان انو لحظه‌ای که در بیمارستان بستری بود و توانایی دسترسی به رادیویی که صدایش را خیلی آهسته و از دور می‌شنید، نداشت به نوعی ابداع دست زد که می‌توان نام موسیقی محیط را به آن داد. این ابداع نه تنها شرایط او را در گروه راکسی‌موزیک تغییر داد، بلکه زمینه پیدایش موسیقی الکترونیک راک را فراهم کرد. بدون این آلبوم، افرادی مثل ویلیام اربیت، ارب و جوانا مولینا وجود نداشتند و صداهای انعکاسی گیتار در آثار U2 به وجود نمی‌آمدند و آهنگ Low or Heroes دیوید بووی ساخته نمی‌شد.

۱۶- آرثا فرانکلین: هیچ‌گاه مردی را مانند تو دوست نداشتم (۱۹۶۷)

«ا. ح. ت. ر. ا. م. معنای این کلمه را در درون من کشف کن.» آیا شعری قوی‌تر از این را در میان اشعار سرایندگان زن دیده‌اید؟ فرانکلین با آلبوم خود یک‌باره در تمامی احساسش را به روی مخاطبش گشود و خیلی زود خود و آلبومش را به الگوهای افتخار سیاهان آمریکایی تبدیل کرد. بدون این آلبوم افرادی مانند تینا ترنر، ماریا کری و بسیاری دیگر به وجود نمی‌آمدند.

۱۷- The stooges: Raw Power (۱۹۷۳)

این آلبوم توسط دیوید بووی تهیه شد و او همچنین کسی بود که به تشکیل دوباره گروه کمک فراوانی کرد. گروه البته به دلیل اجراهای زنده دو آلبوم اولش تبدیل به افسانه شد، اما Raw Power با وجود فروش کمی که در ابتدا داشت، مدتی بعد از طرف تمامی گروه‌های پانک بریتانیایی به تاثیرگذارترین آلبوم در این سبک معرفی شد. بدون این آلبوم پانک جایگاه ویژه‌ای در بریتانیا نداشت و گروه‌هایی مانند سکس پیستونز (که آهنگ NOFUN را نیز دوباره اجرا کرد) و بعدها رایت استراپز به وجود نمی‌آمدند.

۱۸- London Calling: The Clash (۱۹۷۹)

بهترین آلبوم پانک یا ناقوس مرگ آن؟ در این آلبوم دوگانه، The Clash ریشه‌های راک خود را با علاقه‌اش به موسیقی لاتین درآمیخت و از دنیایی که در آن به‌وجود آمده بود فاصله گرفت. این آلبومی بود که به پانک - که تاکنون به عنوان موجی بدقلق و جنون‌آمیز به شمار می‌آمد - سندیت داد. این آلبوم با پرداختن به موضوعاتی مانند جنگ‌های داخلی اسپانیا دیدگاه‌های سیاسی چپ‌گرایانه را به درون موسیقی مد روز پانک وارد کرد. بدون این آلبوم گروه‌هایی مانند Maniac Street Preachers، گرین دی یارانسید تشکیل نمی‌شدند. آیا واقعاً علاقه به موسیقی لاتین بدون وجود این آلبوم تا این حد افزایش می‌یافت؟

۱۹- مری جی بلیج: What's the ۴۱۱ (۱۹۹۲)

قبل از مری، سبک B&R هنوز قاطعانه به عنوان بخشی از Soul و جز به شمار می‌آمد. ظهور هیپ‌هاپ، این آلبوم بلیج و آثار استاد او Diddy P عواملی بودند که به B&R جایگاهی قابل توجه داده و آن را معرفی کردند.

بدون این آلبوم B&R و Soul از یکدیگر جدا نمی‌شدند و به همین دلیل گروه‌هایی مانند TLC، بیانس، آشانتی و بسیاری دیگر به وجود نمی‌آمدند.

۲۰- The Byrds Rodeo: Sweetheart of the (۱۹۶۸)

به گفته بسیاری این آلبوم توانست با خلق یک موجود پیوندی به نام کانتری - راک، مانع فرهنگی بین دو گروه اسیدی‌های موبلند صلح‌طلب موعظه‌گر و پرچمداران جوانان خوب قدیمی(!) را از میان بردارد. پیوند صداهای ناهموار گیتار و صدای نرم و یکنواخت خواننده، همراه با سنت‌های موسیقی کانتری تمام نگاه‌ها را نسبت به این دو جریان مخالف تغییر داد. گروه حتی به خاطر آهنگ Grand ole opry موهایشان را کوتاه کردند. بدون این آلبوم آهنگ‌هایی مانند هتل کالیفرنیا و افرادی مانند ویلی نلسون و شانیا تواین به‌وجود نمی‌آمدند.

۲۱- اسپایس گرلز: اسپایس (۱۹۹۶)

از لحاظ موسیقایی «اسپایس» نسخه‌ای اصلی و بدیع نبود، اما سبک Power Girl آن مورد توجه قرار گرفت و نسلی از بیست‌ساله‌ها را معرفی کرد که جای خود را خیلی زود در بازار موسیقی پیدا کردند. بدون این آلبوم کم‌سن و سال‌ها مورد تایید و توجه دنیای موسیقی قرار نمی‌گرفتند.

منبع: آبزرور

گروه Clash

گروه NWA

دیوید بووی

بیچ بویز

خبرها

کنسرت تکنوازان در مجموعه نیاوران

مهر: اولین برنامه سلسله کنسرت‌های تکنوازان در روزهای ۶ و ۷ شهریور با تکنوازی علی‌اکبر شکارچی - نوازنده کمانچه - و سه نوازنده جوان در مجموعه فرهنگی تاریخی نیاوران آغاز می‌شود. در نخستین قسمت این کنسرت علی‌اکبر شکارچی به همراه آساره شکارچی نوازنده تمبک، به بداهه‌نوازی می‌پردازد. پویا سرایی نوازنده سنتور، شاهو عندلیبی نی و حامد زندکریم‌خانی نوازنده سه‌تار هنرمندان جوانی هستند که در دومین بخش از اولین برنامه پروژه تکنوازان به اجرای قطعاتی از موسیقی ایرانی خواهند پرداخت. در این پروژه قصد بر آن است که هنر تکنوازی ایرانی با بهره‌گیری از اساتید خود و زنده نگه داشتن آن به معرفی چهره‌های جوان موسیقی ایرانی بپردازد. این کنسرت طی روزهای یاد شده از ساعت ۱۹ آغاز می‌شود و در دو قسمت پذیرای علاقه‌مندان خواهد بود.

«دوران دوران» همچنان پرکار

ایلنا: گروه بریتانیایی پاپ‌راک «دوران دوران» همچنان به سرعت می‌تازد. نیک رودز نوازنده کیبورد این گروه گفت: اکنون تمام وقتمان را صرف ضبط آلبوم جدیدشان می‌کنیم که قرار است از طریق شرکت اپیک فوریه یا مارس منتشر می‌شود. یادآور می‌شود تنها اجراهای زنده این گروه طی ماه‌های آتی ۲۳ سپتامبر در ورشو، لهستان، ۲۹ اکتبر در نیواورلئا و ۱۱ نوامبر در فستیوال بنگ میامی خواهد بود. طی ماه‌های نوامبر و دسامبر نیز گروه اقدامات نهایی را روی آلبوم جدیدش انجام می‌دهد. این آلبوم ادامه آلبوم ۲۰۰۴ گروه یعنی «ستاره‌شناس» است. رودز همچنین گفت: از زمانی که دوباره دور هم جمع شده‌ایم اجراهای زنده برایمان لذت بزرگی بوده است در واقع اگر شش ماه، نه ماه یا یک سال اجرای زنده نداشته باشی در واقع کارایی‌ات را از دست می‌دهی.

تجلیل از پنج پیشکسوت موسیقی آئینی در جشنواره ذکر و ذاکرین

مهر: از پنج تن از پیشکسوتان موسیقی آئینی و نواحی در شانزدهمین جشنواره موسیقی ذکر و ذاکرین تجلیل شد. دبیر جشنواره ذکر و ذاکرین در این باره گفت: «شانزدهمین جشنواره موسیقی ذکر و ذاکرین از نورمحمد درپور، دردی طریک، رسول بخشی زنگشاهی، ملاعبد فیهانی و محمدرضا اسحاقی تجلیل کرد و تجلیل شوندگان به مکه مکرمه مشرف می‌شوند.» فرید سلمانیان توجه به این بخش و تجلیل از پیشکسوتان و استادان موسیقی آئینی و نواحی را توجه به مهمترین بخش فرهنگ شفاهی خواند و افزود: «این پیشکسوتان تنها بازماندگان راویان موسیقی بومی و آئینی هستند. موسیقی نواحی ایران در زمره اساسی‌ترین بخش فرهنگ شفاهی قرار دارد و توجه به این بخش فرهنگ عمومی از مهمترین سیاست‌های محوری سازمان‌ها و مراکز فرهنگی و هنری است.» او با اشاره به خاستگاه موسیقی آئینی گفت: «موسیقی آئینی ایران زادگاه و خاستگاه خاصی دارد که بخش عمده آن در نواحی مختلف ایران قرار می‌گیرد و توجه به مفاخر ملی و مواریث فرهنگی از جمله موارد بسیار اساسی در تقویت فرهنگ ملی است.» نورمحمد درپور برجسته‌ترین خواننده آوازهای شرق خراسان و تربت جام است که اغلب مقام‌ها و آوازهای عرفانی و مذهبی را می‌خواند. درپور تاکنون در بسیاری از جشنواره‌های موسیقی داخلی و بین‌المللی از جمله موسیقی مقدس برلین حضور داشته است. دردی اسماعیل‌زاده معروف به دردی طریک، خواننده و دوتارنواز برجسته ترکمن و از آخرین بازماندگان نسل بخش‌های ترکمن است. رسول بخشی زنگشاهی متولد و ساکن بلوچستان از برجسته‌ترین نوازندگان قیچک است و بر مجموعه موسیقی منطقه مراسم شادی و روایت‌ها تسلط دارد. زنگشاهی در جشنواره‌های داخلی و خارجی به اجرای برنامه پرداخته است. ملاعبد فیهانی ساکن اروندکنار از برجسته‌ترین مجریان مراسم زار و مشایخ و آوازهای مربوط به آن و از آخرین بازماندگان این میراث است که در آستانه هفتادسالگی قرار دارد. ملاعبد اغلب آوازهای زار و مشایخ را در سینه محفوظ می‌دارد و بدین لحاظ تنها راوی برجسته هنر شفاهی است. محمدرضا اسحاقی ساکن گرجی محل بهشهر از دوتارنوازان و خوانندگان شاخص شرق مازندران است که منظومه‌ها، ترانه‌ها و آوازهای این منطقه را اجرا می‌کند و منظومه‌های بسیاری را بازآفرینی کرده است.

خواننده گروه «دارکنس» در بیمارستان

خواننده گروه «دارکنس» در کلینیک پریاری بستری شد. سخنگوی این گروه راک گفت: «جاستین هاوکینز» پس از چندین سال کار بی‌وقفه دچار خستگی شدید شده و به همین دلیل در کلینیک بستری شده است. سخنگوی «دارکنس» همچنین گفت: پزشکان به هاوکینز گفته‌اند وی باید پس از این سه سال پرکار استراحتی طولانی داشته باشد. وی همچنین به گزارشات حاکی از مشکلات گروه در ضبط آلبوم سومشان پاسخ داد و گفت: آنها سال آینده آلبوم سومشان را منتشر می‌کنند. لازم به یادآوری است این خواننده در سال ۲۰۰۳ گروه دارکنس را به شهرت رساند و آنها با نخستین آلبوم خود به شهرت جهانی رسیدند، فرانکلین پولین، نوازنده باس گروه پس از دومین آلبوم گروه از آنها جدا شد و فروش آثار گروه را به شدت کاهش داد.

گپ

ما در آن شب ارکستر دیگری بودیم

دویچه‌وله: ارکستر سمفونیک تهران به رهبری نادر مشایخی فستیوال موسیقی شرقی در اوسنابروک آلمان را با اجرای آثاری از چایکوفسکی، بتهوون، فرانک زاپا، حسن ریاحی و همچنین خود مشایخی افتتاح کرد که با استقبال زیادی روبه‌رو شد. نادر مشایخی در گفت‌وگویی با صدای آلمان که ساعاتی پس از پایان کنسرت انجام شد، از این برنامه و اهداف آتی خود به همراه ارکستر سمفونیک تهران سخن گفته است.

■ آقای مشایخی، شور و مستی تشویق و کف زدن‌های شب افتتاحیه از سرتان پریده، یا همچنان ادامه دارد؟

من خودم باورم نمی‌شد که مردم در این کنسرت چقدر ما را تشویق می‌کردند. برای من غیرقابل باور بود، چون فکر نمی‌کردم که موسیقی مدرن و موسیقی اصیل ایرانی تا این اندازه برای شنوندگان جالب باشد که حتی بلند شوند و این‌طور برای ما کف بزنند.

■ از کنسرت راضی بودید؟

خیلی. ارکستر سمفونیک در خارج کشور ظاهراً ارکستر دیگری می‌شود. خیلی عالی بود. این صدای ارکستر را شما در ایران نمی‌شنوید! خود بچه‌ها هم راضی و خوشحال بودند، به خاطر اینکه هیچ اتفاق غیرمترقبه‌ای پیش نیامد. همه چیز خوب و درست پیش رفت و اشتباهات پایه‌ای پیش نیامد. بچه‌های ارکستر سمفونیک در کنسرت‌های خارج کشور طور دیگری می‌شوند. اصلاً فرم و حالت دیگری می‌گیرند، چون می‌گویند ما باید خودمان را در خارج نشان دهیم.

■ انتخاب قطعات و تنظیم برنامه به چه ترتیب بود؟ چرا این قطعات را برای کنسرت افتتاحیه فستیوال موسیقی شرقی در اوسنابروک انتخاب کردید؟

چون می‌خواستم که از اهدافی که دارم و در تلاشم در فصل آینده به آن برسم، چکیده‌ای ارائه کنم. در برنامه ما سمفونی بود، به هر حال ما یک ارکستر سمفونیک هستیم و در رپرتوآر ما باید آثار سمفونیک هم باشد که در برنامه آلمان بتهوون و چایکوفسکی را در برنامه قرار داده بودیم. یکی دیگر از اهداف من این است که در هر کنسرت حداقل یک اثر از یک آهنگساز معاصر ایرانی اجرا کنیم که در کنسرت افتتاحیه اوسنابروک قطعاتی از آقای حسن ریاحی بود. موسیقی تلفیقی سومین هدف ما است. یعنی تلفیقی از موسیقی سمفونیک با صدای سمفونیک و موسیقی اصیل ایرانی که در این زمینه هم قسمتی از ساخته خودم «فیه‌مافیه» را اجرا کردیم.

■ اتفاقاً «فیه‌مافیه» یکی از قطعات جالب و تا اندازه‌ای غافلگیرکننده کنسرت بود، چون اکثر کارهای ارکستری که از موسیقی ایرانی ارائه می‌شود، در آواز بیات‌اصفهان است، یا در دستگاه‌های ماهور و همایون. اما در ساخته شما، از جمله آواز بیات‌ترک کنار موسیقی ارکستری قرار گرفته است؟

عکس: خبرگزاری میراث فرهنگی

ببینید، من خودم تا به حال هیچ‌گونه الگویی ندیده‌ام که عمل کند در مورد اینکه ما موسیقی اصیل ایرانی را با موسیقی ارکستری تلفیق کنیم. به نظر من تنها امکانی که وجود دارد، همین چیزی است که در کنسرت اوسنابروک در «فیه‌مافیه» عرضه کردم. به نظر من این دو موسیقی باید در کنار هم وجود داشته باشند. اگر این دو موسیقی در مقابل هم واکنش سیستماتیک نشان دهند، یکی از این دو ناگزیر است که از برخی عناصر و قابلیت‌های خود صرف‌نظر کند و معمولاً هم این موسیقی اصیل ایرانی است که این کار را می‌کند. به همین دلیل نمونه‌های خوبی وجود ندارد. مجبور می‌شوند زیباترین و ظریف‌ترین نکات موسیقی ایرانی را حذف کنند تا این دو موسیقی همخوانی داشته باشند. و این دقیقاً کاری است که من نکرده‌ام و این دو را همان‌گونه که هستند کنار هم گذاشته‌ام.

■ لازمه این تلفیقی که به آن اشاره کردید، استفاده از سازهای ایرانی است یا می‌توان با سازهای غربی فضای ایرانی به وجود آورد؟

بدون شک می‌توان با سازهای غربی هم این فضا را تولید کرد. تمامی سازهای زهی این توانایی را دارند. دقیقاً به این خاطر است که می‌گویم ارکستر سمفونیک تهران تک است، چون تنها نوازندگان این ارکستر هستند که می‌توانند بیات ترک و فواصل آن را با ویولن بنوازند. البته مسئله فقط اجرای این فواصل نیست. وقتی ما بیات‌ترک را اجرا می‌کنیم، در واقع داریم یک فرهنگ را اجرا می‌کنیم و اگر یک نفر بیات‌ترک بخواند و در جایی دچار اشتباه شود، شنونده شاید به‌رغم آشنایی سطحی با موسیقی اصیل فوری متوجه می‌شود.

من تمام بیات‌ترک را با آن فرهنگ تداعی می‌کنم. برای من اذان تداعی می‌شود. این تجربه اول ما با ارکستر سمفونیک در این زمینه بود. ما این کار را حتماً ادامه خواهیم داد، چون واقعاً موفق بود. مسئله تلفیق یکی از مهمترین اهدافی است که برای فصل آینده دارم. تاکنون صحبت‌هایی انجام شده است با هنرمندان موسیقی اصیل از جمله حمید متبسم، حسین علیزاده و محمدرضا شجریان.